

SIMON
ROZENDAAL

Wij behandelen dieren met meer respect dan ooit

Een baby-orca duikt op naast een boot. De orca toont een stuk touw, lijkt om hulp te vragen en de boot neemt contact op met een hulpteam van de Nieuw-Zeelandse organisatie Whale Rescue. Die volgt de baby naar een plek waar een hele groep rondzwemt.

De moeder blijkt met haar staart verwickeld in de kabel van een boei en maakt een uitgeputte indruk. Het team is voorzichtig (orka's heten niet voor niets *killer whales*) maar krijgt de indruk dat ook de moeder hulp wil, want ze toont haar staartvin. Ze snijden het touw los. Daarna is de groep zichtbaar blij. Ze zwemmen mee, komen met grote stukken vis aan en nemen afscheid door met hun vinnen op het water te slaan.

Het gebeurde in 2023, maar ik kwam het filmpje nu pas tegen, in de week dat supermarkt Jumbo stopte met 'kiloknallers' en het parlement sprak over een nieuwe wet die zorgt dat 'dieren de ruimte krijgen om dier' te zijn, volgens het *NOS Journaal*. Je zou dus de indruk kunnen krijgen dat wij schandalig met dieren omgaan. Zo klaagde Esther Ouwehand van de Partij van de Dieren over 'de godgeklaagde wreedheid van de bio-industrie'.

Tja. Natuurlijk, het kan altijd nog beter en het moet ook beter, maar wij gaan veel liefhebbender en zorgvuldiger met dieren om dan onze voorouders. Toen Pythagoras zijn stelling ontdekte, doodde hij honderd ossen, bij wijze van offer. Aristoteles meende dat dieren louter voor menselijke doeleinden bestaan. Descartes dacht dat ze een soort *automata* zijn die geen pijn kunnen voelen.

In Parijs liet men een paar eeuwen geleden op een podium katten langzaam in een vuur zakken terwijl de toeschouwers juichten. Vinken werden in het Nederland van de zeventiende eeuw de ogen uitgestoken dan wel uitgebrand opdat ze dan mooier zongen. Vandaar de uitdrukking 'blinde vink'. Op de Haagse Hofvijver werd in de negentiende eeuw nog aan ganstrekken gedaan: aan een touw hing een levende gans en dan moest in een wiebelende boot de kop eraf worden getrokken. Lachen!

Voor de geboorte van het eerste kind van Willem van Oranje werd op 12 december 1553 een feest in Kasteel Breda gegeven. Op het menu stonden 3 reigers, 12 zwanen, 74 eenden, 101 trapganzen, 198 wintertalingen, 360 plevieren, 26 roerdompen, 163 patrijzen, 52 houtsnippen, 60 konijnen, 6 hazen en een hert. En dan laat ik nog het een en ander weg. Alles wat kon bewegen, werd opgevreten, ter ere van het prinsesje.

Iets meer dan een jaar geleden was ik op het Britse Sub-Antarctische eiland Zuid-Georgië, in de voormalige walvisverwerkende fabriek Grytviken. Vreselijk mooi (bergen met besneeuwde toppen, knalblauw water, overal zeehonden en zeeolifanten) en vreselijk: er zijn hier zo rond 1900 twee miljoen walvissen vermoord, ten behoeve van smeerolie, zeep en zo.

Nog maar enkele decennia geleden was het normaal om smeerseltjes op proefdieren uit te testen, zelfs op beagle-honden. Het Engelse woord voor 'proefdier' is *guinea pig* (cavia). Welnu, smeerseltjes mogen al sinds 1997 niet meer worden getest op dieren en het gebruik van proefdieren is gehalveerd in de afgelopen decennia.

De meeste mensen vinden vlees lekker. Dat is geen 'sociale constructie', dat wordt ons niet aangepreut door de 'godgeklaagde' supermarkten dan wel de perfide bio-industrie, dat zit in onze omnivore genen. Zoals tekenfilmheld Homer Simpson zei: 'Als God wilde dat we geen dieren zouden eten, waarom heeft hij ze dan van vlees gemaakt?'

Toch houden we ons in. We eten – althans, in de rijkere, westerse wereld, in sommige arme landen vreten ze noodgedwongen nog steeds alles op dat beweegt – steeds minder vlees, we drinken steeds minder melk, want misschien vindt het kalfje het niet fijn om zo snel van haar moeder te worden gescheiden. We vermoorden geen walvissen meer (op de Noren, Japanners en IJslanders na – driewerf foei), we eten geen beschermde vogels meer zoals wintertalingen (zo'n mooie vogel) en roerdompen. En we zien, mede met dank aan de te vroeg overleden Nederlands-Amerikaanse primatoloog Frans de Waal (1948-2024), dieren steeds vaker als gelijken, zoals in het geval van die orka's en de reddingsbrigade.

Dat is vooruitgang, zo ziet beschaving eruit. **EW**

We doden geen walvissen meer om lampen te laten branden, eten geen wintertaling meer